

สรุปทเรียน

ตามตัวชี้วัดการประเมินผลการปฏิบัติราชการรายบุคคล รอบการประเมินที่ ๒ ปีงบประมาณ ๒๕๖๖
หลักสูตร เครื่องมือเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA/ PMQA ๔.๐)

๑ การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA; Public Sector Management Quality Award)

เป้าหมายการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ คือ ประโยชน์สุขของประชาชนและประโยชน์สูงสุดของประเทศชาติ

การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ หมายถึง กรอบการบริหารจัดการที่องค์การสำนักงาน กพร. ได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้ส่วนราชการนำไปใช้ประเมินองค์การด้วยตนเองที่ครอบคลุมภาพรวมทุกมิติ เพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการให้เทียบเท่ามาตรฐานสากล โดยมุ่งให้หน่วยงานราชการปรับปรุงองค์การอย่างรอบด้านและอย่างต่อเนื่องครอบคลุมทั้ง ๗ ด้าน (หมวด) ประกอบด้วย ๑) การนำองค์การ ๒) การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ ๓) การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ๔) การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ ๕) การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล ๖) การจัดการกระบวนการ และ ๗) ผลลัพธ์การดำเนินการ โดยมีเนื้อหาสรุปได้ดังนี้

๑.๑ เกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) ประกอบด้วย ๒ ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ ๑ ลักษณะสำคัญขององค์การ และส่วนที่ ๒ รายละเอียดหมวด ๑ ถึงหมวด ๗

๑.๑.๑ รายละเอียดของเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ส่วนที่ ๑ ลักษณะสำคัญขององค์การ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ ลักษณะขององค์การและสภาวะการณ์ขององค์การ

๑.๑.๒ รายละเอียดของเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ส่วนที่ ๒ รายละเอียดหมวด ๑ ถึงหมวด ๗

๑) หมวด ๑ การนำองค์การ เป็นการตรวจประเมินผู้บริหารตั้งแต่ระดับอธิบดี รองอธิบดี ผู้อำนวยการกอง/สำนัก ของส่วนราชการ โดยมีเกณฑ์วัดผลความก้าวหน้า ๒ ด้าน ประกอบด้วย ๑) การนำองค์การโดยผู้บริหารองค์การ และ ๒) การกำกับดูแลองค์การและสร้างคุณภาพต่อสังคม

๒) หมวด ๒ การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ โดยมีเกณฑ์วัดผลความก้าวหน้า ๒ ด้าน ประกอบด้วย ๑) การจัดทำยุทธศาสตร์ และ ๒) การนำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติ

๓) หมวด ๓ การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยมีเกณฑ์วัดผลความก้าวหน้า ๒ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ความคาดหวังของผู้รับบริการ และ ๒) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและการสร้างความผูกพัน

๔) หมวด ๔ การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ โดยมีเกณฑ์วัดผลความก้าวหน้า ๒ ด้าน ประกอบด้วย ๑) การวัด การวิเคราะห์และปรับปรุงผลการดำเนินการของส่วนราชการ และ ๒) การจัดการสารสนเทศและการจัดการความรู้

๕) หมวด ๕ บุคลากร โดยมีเกณฑ์วัดผลความก้าวหน้า ๒ ด้าน ประกอบด้วย ๑) สภาพแวดล้อมด้านบุคลากร และ ๒) ความผูกพันของบุคลากร

๖) หมวด ๖ การปฏิบัติการ โดยมีเกณฑ์วัดผลความก้าวหน้า ๒ ด้าน ประกอบด้วย ๑) กระบวนการทำงาน และ ๒) ประสิทธิภาพการปฏิบัติการ

๗) หมวด ๗ ผลลัพธ์การดำเนินการ โดยมีเกณฑ์วัดผลความก้าวหน้า ๖ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ผลลัพธ์ด้านประสิทธิผลและบรรลุพันธกิจ ๒) ผลลัพธ์ด้านผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ๓) ผลลัพธ์ด้าน

บุคลากร ๔) ผลลัพธ์ด้านการนำองค์การและกำกับดูแลส่วนราชการ ๕) ผลลัพธ์ด้านงบประมาณ การเงินและการเติบโต ๖) ผลลัพธ์ด้านประสิทธิผลของกระบวนการและจัดการเครือข่ายอุปทาน

๒ การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ๔.๐ (PMQA ๔.๐)

นโยบายของประเทศกำหนดให้ส่วนราชการทุกกรมต้องยกระดับองค์การ คือ การพัฒนาองค์การเข้าสู่ระบบราชการ ๔.๐ โดยใช้เครื่องมือเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ๔.๐ รัฐบาลกำหนดให้ส่วนราชการต้องพัฒนาองค์การเข้าสู่ระบบราชการ ๔.๐ ประกอบด้วยสาเหตุความจำเป็น ๕ ประเด็น คือ ๑) แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของโลก (Global Trend) ๒) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals; SDGs) ๓) ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐ ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ๔) กฎหมายรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ หมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศมาตรา ๒๕๘ ข ด้านการบริหารราชการ ๕) ระบบราชการ ๔.๐ (โมเดล Thailand ๔.๐)

๒.๑ ระบบราชการ ๔.๐ หมายถึง ระบบราชการที่ต้องเป็นที่เชื่อถือ ไว้วางใจและเป็นที่พึงของประชาชนได้อย่างแท้จริง สามารถปรับตัว ยอมรับการเปลี่ยนแปลง มุ่งเน้นเปิดกว้างและเชื่อมโยง ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางและมีขีดสมรรถนะสูง ทันสมัย ยึดหลักธรรมาภิบาลเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยมีคุณลักษณะ ๓ มิติ ที่ส่วนราชการจะต้องพัฒนา ได้แก่ มิติที่ ๑ การเปิดกว้างและเชื่อมโยงกัน (Open and Connected) มิติที่ ๒ การยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง (Citizen centric) และมิติที่ ๓ มีขีดสมรรถนะสูงและทันสมัย (Smart and High Performance) โดยมีปัจจัยสู่ความสำเร็จ ๓ ปัจจัย คือ ภาครัฐจะต้องสานพลังทุกภาคส่วน (Collaboration) มีการสร้างนวัตกรรม (Innovation) และมีการปรับสู่ความเป็นดิจิทัล (Digitalization)

๒.๑.๑ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ๕ ระดับ คือ ระดับที่ ๑ การให้ข้อมูลข่าวสาร (To Inform) ระดับที่ ๒ การเข้ามาเกี่ยวข้อง (To Involve) ระดับที่ ๓ การให้คำปรึกษา (To Consult) ระดับที่ ๔ การให้ความร่วมมือ (To Collaboration) และระดับที่ ๕ เสริมอำนาจประชาชน (Empower)

๒.๑.๒ ประเภทของนวัตกรรม แบ่งออกเป็น ๖ ประเภท ได้แก่ นวัตกรรมบริการ นวัตกรรมการส่งมอบบริการ นวัตกรรมบริหารองค์การ นวัตกรรมทางความคิด นวัตกรรมเชิงนโยบายและนวัตกรรมเชิงระบบ

๒.๑.๓ การปรับสู่ความเป็นดิจิทัล หน่วยงานจะต้องผสมผสานการทำงานร่วมกันของการจัดเก็บและประมวลผลแบบคลาวด์กับอุปกรณ์เคลื่อนที่เพื่อทำงานร่วมกัน ติดต่อเชื่อมโยงแบบเรียลไทม์ในตลอดเวลาและสถานที่ วิเคราะห์ข้อมูลที่ซับซ้อนเพื่อช่วยบริการ ตอบสนองต่อความต้องการประชาชนได้ทุกที่ ทุกเวลา ทุกช่องทาง ทุกอุปกรณ์

๒.๒ เกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ๔.๐ หรือ PMQA ๔.๐ มาจากการประยุกต์ใช้เครื่องมือเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ซึ่งประกอบด้วยแนวทางการดำเนินงาน ๗ หมวด ผูกเข้ากับคุณลักษณะของระบบราชการ ๔.๐ ทั้ง ๓ มิติ โดยในแต่ละมิตินี้มีจุดเน้นในแต่ละหมวด ดังต่อไปนี้

๒.๒.๑ คุณลักษณะของระบบราชการ ๔.๐ มิติที่ ๑ การเปิดกว้างและเชื่อมโยงกัน มีความเชื่อมโยงกับเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐในหมวด ๑ การนำองค์การ หมวด ๒ การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ หมวด ๔ การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ และหมวด ๖ การปฏิบัติการ

๒.๒.๒ คุณลักษณะของระบบราชการ ๔.๐ มิติที่ ๒ การยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง มีความเชื่อมโยงกับเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐในหมวด ๓ การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หมวด ๕ บุคลากร หมวด ๖ การปฏิบัติการ และหมวด ๗ ผลลัพธ์การดำเนินการ

๒.๒.๓ คุณลักษณะของระบบราชการ ๔.๐ มิติที่ ๓ มีขีดสมรรถนะสูงและทันสมัย มีความเชื่อมโยงกับเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐในหมวด ๑ การนำองค์การ หมวด ๒ การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ หมวด ๔ การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ หมวด ๕ บุคลากร หมวด ๖ การปฏิบัติการ และหมวด ๗ ผลลัพธ์การดำเนินการ

๒.๓ ระดับการพัฒนาของระบบราชการ ๔.๐ กำหนดเกณฑ์เป็น ๓ ระดับ ดังนี้

๒.๓.๑ ระดับพื้นฐาน (Basic) ดำเนินการในเชิงตั้งรับ ปฏิบัติงานตามหน้าที่ ระเบียบปฏิบัติ มีระดับคะแนนประเมินเทียบเท่า ๓๐๐-๓๙๙ คะแนน

๒.๓.๒ ระดับก้าวหน้า (Advance) ดำเนินการในเชิงรุก คิดวิเคราะห์ ก่อนปฏิบัติงานมีการคาดเดาเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นล่วงหน้า มีระดับคะแนนประเมินเทียบเท่า ๔๐๐-๔๖๙ คะแนน

๒.๓.๓ ระดับพัฒนาจนเกิดผล (Significance) ดำเนินการที่มีประสิทธิผล มีนวัตกรรม คิดเป็น คิดเก่ง เชื่อมโยงและบูรณาการได้มีประสิทธิผลและเกิดนวัตกรรม มีระดับคะแนนประเมินเทียบเท่า ๔๗๐-๕๐๐ คะแนน

นางสาวลดาวัลย์ นักฟ่อน
นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ
กลุ่มวิชาการเพื่อการพัฒนาที่ดิน สพข.๑๑

กรมพัฒนาที่ดิน

ขอมอบประกาศนียบัตรฉบับนี้ไว้เพื่อแสดงว่า

นางสาวลดาวัลย์ นักพื่อน

ได้ผ่านการฝึกอบรมการเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์ ระบบ LDD e-Training

หลักสูตร "เครื่องมือเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA/PMQA 4.0)"

รุ่นที่ 2/2566 : พฤษภาคม 2566 - กันยายน 2566

(นายปราโมทย์ ยาใจ)

อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน